

Бібліотечна довідка

120 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ЛЬВОВИЧА СИМИРЕНКА

ЗМІСТ

Стор.

1. Біографія Володимира Львовича Смирєнка.....	2
2. Основні здобутки Володимира Смирєнка.....	4
3. Основні праці Володимира Смирєнка.....	6
4. Ключові слова.....	7

«Я вкрию садом увесь світ» — цим гаслом Володимир Левкович керувався упродовж всього свого життя. Будучи розбудовником національного садівництва та одним із перших агроекологів Володимир Симиренко назавжди вкарбував своє ім'я до переліку видатних діячів науки України.

1. Біографія Володимира Львовича Симиренка

29 грудня 1891 року в с. Мліїв (нині село Городищенського р-ну Черкаської області) народився видатний український помолог (*помологія — розділ агрономії, який займається вивченням сортів плодових і ягідних рослин, сортознавство*) і селекціонер плодових культур в Україні, один із перших агроекологів та розробників дослідницької справи методології сучасного садівництва **Володимир Левкович Симиренко** (1891–1938), професор Київського політехнічного інституту, Уманського і Полтавського сільськогосподарських інститутів. Автор численних наукових і науково-популярних праць і статей з помології. Після Першої світової війни й революції був реконструктором

садівництва в Україні; в його розсадниках було близько 40 000 гібридів овочевих дерев і ягідних кущів (1928).

Організував низку середніх і вищих навчальних закладів і науково-дослідних інститутів садівництва, редагував садівничі журнали. У своїх працях Симиренко підкреслював, що садівництво треба розвивати насамперед на основі місцевих сортів, у другу чергу — на акліматизації привізних, а далі вже на розведенні нових різновидів. У цьому та у поглядах на спадковість він розходився з офіційним вченням і практикою російського генетика Івана Мічуріна.

Син відомого українського вченого-помолога, селекціонера-пловодода Левко Симиренко, онук українського промисловця-цукрозаводчика і садівника — Платона Симиренка, правнук одного з перших в

Україні підприємців-цукрозаводників Федіра Степанович Симиренко.

Левко Симиренко, батько Володимира, був убитий на Різдвяні свята у 1920 році у своєму будинку у Млієві агентом ВЧК. За загадкових обставин загинули в 1919 році і двоє молодших братів Левко Платоновича — Микола і Олексій, які жили в Києві.

Після закінчення (1915) сільськогосподарського факультету Київського політехнічного інституту Володимир працював у відділі садівництва Міністерства земельних справ.

У листопаді 1920 очолив Мліївську садово-городню дослідну станцію і Центральний державний плодовий розсадник України, створені на базі колишнього маєтку Смиренків, де його батько вивів знаменитий сорт яблук «ренет Платона Смиренка».

Директором цих установ призначили В.Смиренка (1921–1930). У 20–30 роки Володимир Смиренко заклав підвалини наукового, виробничого та промислового вирощування плодових та ягідних культур.

Все це відбито в його фундаментальних працях «Садовий розсадник» (1929), «Плодові асортименти» (1930) та ін. Продовженням діяльності вченого став організований ним 1930 р. Всесоюзний науково-дослідний інститут плодового та ягідного господарства у Китаєві (передмістя Києва; нині Український науково-дослідний інститут садівництва). Він закладає та організаційно завершує «Помологічну книгу України», веде велику педагогічну роботу у вузах, виховує сотні фахівців.

Все це слугувало визнанню України як центру помологічної науки, що було дуже не до душі прихильникам «улюбленця Кремля» Мічуріна. Вони наполягали на офіційному визнанні методів Мічуріна з селекції плодових та ягідних культур як беззастережно правильних і таких, що не підлягають обговоренню. Володимир Левкович не міг погодитись з таким рішенням, оскільки на нараді грубо порушувались основні принципи науково-методологічної роботи: один певний метод у селекції проголошувався єдино правильним, тим самим унеможлиблювався пошук нових шляхів у виведенні сортів. Однак Смиренка не міг ні підтримати, ні захистити навіть сам Вавилов, бо на той час і сам був у немилості офіційної влади.

1933 року заарештований і ув'язнений за участь у «антирадянській шкідницькій організації». Ось фрагмент спогадів дочки вченого Тетяни Володимирівни: *«Мого батька арештували 7-го січня 1933 року. Всю ніч чинили трус у домі і палили в каміні наш родинний архів. Горіли козацькі грамоти, листування, малюнки Шевченка і грамоти про премії з виставок, присуджені Левку Платоновичу за матеріали з мліївського розсадника. Тата забрали о 2-й годині, а о 4-й сказали нам звільнити дім. Трамваї ще не ходили, і ми вирушили з Китаєва пішки до бабуні на Львівську: мама, я, мій 16-тимісячний брат Олесь і його няня. ...Тато чекав на виконання вироку у камері смертників. Маму раз у раз знаходили сусіди чи знайомі на вулиці зомлілу від переживань і голоду й приносили додому». А після останнього арешту «мама могла працювати лише на дуже низькооплачуваних роботах і то лише під дівочим прізвищем, але навіть зі своєї жебрацької зарплати мусила щомісяця платити НКВС 25 карбованців за «политическое перевоспитание» свого чоловіка».*

Як пізніше справедливо написав смиренокознавець, вчений Петро Вольвач, Володимира Львовича Смиренка звинуватили не у протидії мічуринській псевдонауці і не у теоретичних розбіжностях з Мічуріним щодо методів селекції. На той час він виявився ідеальною постаттю для створення з нього «керівника злочинної шкідницької антирадянської організації». За цією справою у 1933 році проходили тисячі учених агрономів, ветеринарів, інженерів та простих колгоспників». Грандіозний удар Сталіна по сільськогосподарській науці було передусім завдано по великій житниці Європи — Україні.

Олександр Голобородько розповідає про останні роки чудового українського вченого, представника славної династії Симиренок: *«Після 10-місячного утримання професора Симиренка у київській в'язниці, смертний вирок йому замінюють на 10 років ув'язнення для використання за фахом і переводять до Херсонської виправно-трудової колонії. Тут він провів більше трьох років. Звертався до прокуратури про помилування. Нарешті напередодні нового 1937 року його достроково звільняють і водночас, наперекір логіці, надсилають депешу про його новий арешт. Попереджений про це начальником колонії, він, провідавши своїх рідних, поспішає до Москви, певно, сподіваючись на підтримку та допомогу академіка М.І. Вавилова та інших авторитетних учених. Та у Москві, на Курському вокзалі, його знову заарештовують... Майже вісім місяців тривало нове слідство. Складу злочину не було виявлено. Здавалось би, небезпека позаду – Володимира Левковича передають у розпорядження тресту «Держплідорозсадник», йому надають можливість працювати агрономом в Обоянському розсаднику у Курській області. Та навесні 1938 року – третій арешт та ув'язнення. Володимира Львовича знову звинувачують в антирадянській, шкідницькій діяльності. Вченого вдруге засуджують до розстрілу. Вирок виконано у ніч з 17 на 18 вересня 1938 року»*.

І дружині вченого Марії Демидівні, і його дітям, вдалося врятуватися і втекти із радянського сталінського пекла. Після довгих випробувань вони нарешті дісталися до каналу.

Про долю дітей розповідає Олександр Голобородько: *«За океаном Тетяна Володимирівна закінчила університет. За освітою була політологом, працювала в урядових структурах, чимало сил віддавала українським справам, наполегливо опікувалася українським шкільництвом у Північній Америці. Олесь Володимирович теж здобув вищу освіту, став відомим вченим-соціологом, професором кількох університетів, автором наукових праць з питань суспільствознавства, суспільної структури, етнічних та національних громад»*.

Незважаючи на страшні й жорстокі випробування, яким 20 століття піддало Україну і її народ, її талант невичерпний; династія Симиренок виявилася незнищеною і продовжує жити всупереч усьому. Такий шлях всієї України. На місце батьків встають діти.

А могилою їхнього батька вважається урочище «Солянка» в міській зоні Курська.

Джерело: <http://incognita.day.kiev.ua/volodimir-simirenko.html>

2. Основні здобутки Володимира Симиренка

Після створення у 1920 р. Всеукраїнського сільськогосподарського наукового комітету, що фактично виконував функції першої Української академії аграрних наук, Володимир Симиренко став керівником секції садівництва та огородництва і очолював її до реорганізації комітету в 1926 р. За рекомендацією Комітету Наркомзем постановою від 25 листопада 1920 р. заснував на терені колишнього маєтку Симиренків у Млієві Садово-городню дослідну станцію та Центральний державний плодовий розсадник України, призначивши директором обох установ Володимира Симиренка.

кордоном.

Володимир фактично дав путівку в життя сорту Ренет Симиренка, зразок якого випадково знайшов дід Платон Федорович, а ретельно дослідив і описав батько – корифей садівничої науки Левко Платонович, справу якого підхопив і розвинув далі Володимир Левкович.

Створення стандартних асортиментів у садівництві України стартувало у 1923 р., коли при Наркомземі України було організовано Головну помологічну комісію під керівництвом В. Л. Симиренка. А вже в 1929 р. Перша всеукраїнська нарада з питань садівництва ухвалила організувати ведення «Всеукраїнської помологічної книги», основним завданням якої було всебічно вивчати й стандартизувати асортименти плодових культур. Це була картотека багатьох тисяч маточних дерев, ретельно досліджених, пронумерованих, з зазначенням точних адрес на всіх теренах України. Вся ця гігантська робота виконувалась на очолюваній В. Л. Симиренком Мліївській зональній дослідній станції плодового та ягідного господарства.

У березні 1931 р. Всесоюзна академія с.-г. наук ім. Леніна передала всі питання стандартизації плодових та ягідних культур для розв'язання Всеукраїнському дослідному інституту плодового та ягідного господарства, який очолював професор В. Л. Симиренко.

Симиренко розробив основні засади помологічної номенклатури для СРСР, що були ухвалені постановою Всесоюдної наради з питань стандартизації асортиментів плодових та ягідних рослин, яка відбулась у грудні 1931 р. в м. Києві. На початку 1932 р. НКЗС СРСР затвердив стандартні і рекомендовані асортименти плодових і ягідних рослин для поширення в Україні та в інших республіках СРСР.

За ініціативою В. Л. Симиренка розпочалося створення мережі сортовипробувальних ділянок, опорних пунктів і зональних станцій на терені всього Радянського Союзу, які працювали за єдиною методикою.

Ці станції, отримуючи садивний матеріал із розсадників Володимира Симиренка, розпочали швидкими темпами випробовувати, розмножувати та впроваджувати стандартизований асортимент плодових культур, рекомендований для різних ґрунтово-кліматичних зон країни. Вся інформація з цих станцій стікалася до Володимира Симиренка, якого з повним правом можна назвати родоначальником системи моніторингу в садівничій галузі.

Така чітка організаційна робота і вражаючі досягнення були високо оцінені директором Всесоюзного інституту рослинництва, академіком Миколою Івановичем Вавіловим, який запропонував підпорядкувати очолюваному В. Л. Симиренком інституту дослідницькі й опорні пункти садівництва всього Радянського Союзу. Та цим планам здійснитися не судилося. У 1933 р. Володимира Симиренка заарештували як ворога народу, звинувативши в тому, що він «образив мічуринців, відмовившись визнати їх сортовий методи», а у 1938 р. розстріляли. Така сама доля за 5 років по тому спіткала і його соратника-однодумця, войовничого антилисенківця Миколу Вавілова.

Цими варварськими діями в Україні (та й у всьому Союзі) генетику було не лише відкинуто назад на багато десятиліть – вона просто загинула разом зі своїми творцями. Одразу після розстрілу із бібліотек було вилучено і знищено всі праці Володимира Симиренка, його ім'я годі шукати в радянських енциклопедіях навіть післявоєнних видань (хоча його на вимогу родичів і світової громадськості реабілітували ще у 1957 р.). Та навіть уже в незалежній Україні про 100-річчя з дня народження Володимира Левковича так ніхто й не згадав...

Свого часу і Левка Платоновича, і Володимира Левковича Симиренків неодноразово запрошували працювати до провідних університетів світу, але вони відмовлялися, будучи впевненими, що лише на родючих українських землях під щедрим сонцем і з чистими водами будуть зростати красиві та запашні яблука, груші, вишні й черешні неперевершених смакових якостей.

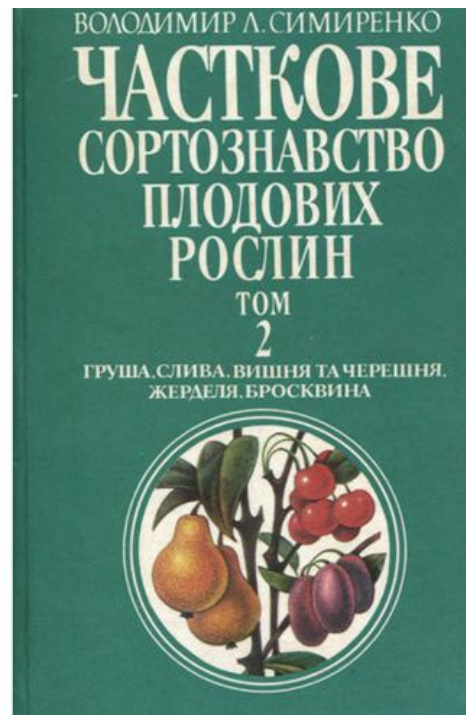
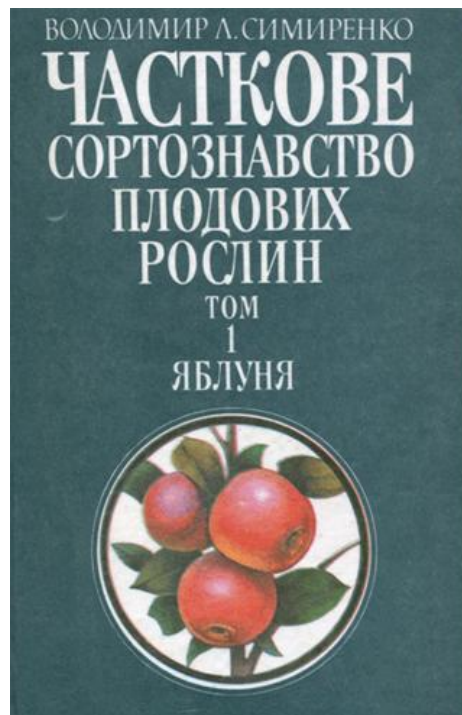
Настав час, і українці звертаються обличчям і серцем до своїх предків, повертають їх із забуття, вивчають їхню спадщину, намагаються відродити славу України як житниці, що експортувала до інших країн не лише пшеницю і цукор, а й надзвичайно смачні фрукти та овочі.

Джерело: <http://nubip.edu.ua/node/7271>

3. Основні праці Володимира Симиренка

- ❖ Садовий розсадник (1922);
- ❖ Сортові маточні фонди плодових дерев на Україні (1925);
- ❖ Плодові асортименти масового поширення на Україні (1928);
- ❖ Плодовий розсадник (1929);
- ❖ Плодові асортименти України (1930);
- ❖ Часткове сортознавство плодових рослин (1932, але опубліковано в двох томах лише в 1995–1996 рр., завдячуючи доньці Володимира Тетяні Симиренко — Торп, яка зуміла зберегти і вивезти до Канади рукопис цієї книги);
- ❖ Часткове сортознавство плодових рослин (1995);
- ❖ Літ.: Павлов О.О. Симиренко Володимир Левкович (1891–1938) //Вчені-генетики і селекціонери у галузі рослинництва. – Кн. 4. – К., 2000.

Джерело: <http://ipom.ck.ua/index.php/uk/history/48-history.html.html>

*Остання праця В.Л.Симиренка,
врятована дружиною та донькою (обкладинки книги)*

4. Ключові слова

Володимир Симиренко